

Åbo Akademi tulevan edessä: muutosten sietokykyä ja huippuosaamista

Sanonnan ”tieto on valtaa” lausui ensimmäisen kerran Francis Bacon (1561–1626) 1600-luvun Englannissa.

Hänen ajatuksensa oli yksinkertainen ja nykypäivään tuotuna myös varsin itsestään selvä: tieto antaa meille valtaa hallita olemassaoloamme. Kun esimerkiksi tuntee termodynamiikan lainalaisuudet, voi helposti ja luotettavasti päätellä, miten lämpö ja energia käyttäytyvät tietyissä mitattavissa ja muokattavissa olosuhteissa, joihin voidaan vaikuttaa.

Mutta. Tieto ei ole vain valtaa, se on myös taloudellista ymmärtämystä ja vaikutusvaltaa. Kun on tietoa, valtaa ja ymmärrystä taloudesta, on edellytykset ohjalla tulevaisuutta ja rajoittaa muiden kehitysmahdollisuuksia. Omistamiseen pyrkivässä yhteiskunnassa se voidaan kääntää päinvastaiseksi: vallaksi hallita tietoa. Patentilla tai jollain muulla immateriaalioikeudella suojatut innovaatiot ovat länsimaisen talousjärjestelmämme, omistusoikeuden, keskeisiä elementtejä.

Tiedon hallinnan rinnalla kulkee tänä päivänä myös toinen ura: informaation hallinta!

Kuten olemme nähneet, informaation hallinta avaa odottamattomia taloudellisia mahdollisuuksia. Näillä areenoilla, esimerkiksi Facebookissa, Snapchatissa, Instagramissa, TikTokissa ja Twitterissä, käydään meihin kaikkiin vaikuttavaa taloudellista ja poliittista informaatioisotaa. Ja juuri näillä areenoilla vaikuttamispolitiikka saa suurimmat voittonsa.

Tätä on tapahtunut pandemian jälkimainingeissa ja samaa tapahtuu osana Ukrainassa käytävää sotaa.

Tiedolla, samoin kuin totuudella, on hintansa.

--

Shakespearea mukaillen voidaan sanoa "to be or to be doing – that is the question".

Kuten muutkin korkeakoulut, Åbo Akademi keskittyy tekemiseen. Meidän tekemisemme, toimintamme, on lakisääteistä ja selvää jokaiselle: me tutkimme, koulutamme ja teemme yhteistyötä. Tälle meidän toiminnallemme, meihin kohdistuville odotuksille ja aherruksellemme rakentuu koko korkeakoulujen meritokraattisen kulttuurin järjestelmä. Huippusaavutuksiin pyritään rekrytoimalla parhaat mahdolliset osaajat, joilla on parhaat meriitit tutkimuksen, koulutuksen ja yhteistyön saralla.

Akateemiseen vapauteen liittyy tiiviisti pyrkimys huippuosaamiseen. Akateeminen vapaus ei ole negatiivisessa eikä positiivisessa mielessä vapautta tehdä mitä ja miten haluaa. Akateeminen vapaus muistuttaa enemmän taiteellista vapautta tai sellaista vapautta, jonka Michel Foucaultia lainaten voidaan todeta olevan "jotain, mitä luomme itsestämme ja osaamisestamme omassa kontekstissämme".

Tässä kulttuurissa tieteen vapaus ilmenee luovuutena ja vapautena harjoittaa tutkimusta. Siinä tiedon asettamat ehdot osoittavat suunnan, ja vapaus liittyy kollegiaalisen tarkastelun ohjaaviin, arvioiviin ja palkitseviin käytäntöihin.

Tässä kulttuurissa korkeakoulun organisaatio luo kehykset huippuosaamisen tavoittelulle. Tässä kulttuurissa myös Åbo Akademiä tarkastellaan suhteessa korkeakoulusektorille jaettaviin julkisiin varoihin, kun meidän toimintamme laadukkuutta arvioidaan suhteessa muiden korkeakoulujen toiminnan laatuun.

Kuten muissakin korkeakouluissa, Åbo Akademiäkin vallitsee myös toisenlainen kulttuuri, jossa ei ole kyse siitä, mitä teemme vaan siitä, mitä olemme, millaisia perustavanlaatuisia arvoja vaalimme.

Åbo Akademi on yhteiskunnallisesti erityisen tärkeä tehtävä kaksikielisessä maassa. Åbo Akademin historia koostuu perinteistä joita vaalimme, rakennuksista joissa toimimme, paikkakunnista joilla vaikutamme ja yhteyksistä joissa identiteettimme

vahvistuu. Åbo Akademi toimii näyttämönä nuorten tulevaisuudenunelmille, ihmisten kohtaamiselle, hauskanpidolle ja murheille sekä suhteiden – niin elämän mittaisten kuin lyhytaikaisten – solmimiselle. Åbo Akademi on myös näyttämö, jolla syntyy lahjakkuuksia ja kehitetään yritysideoita ja jossa vanhat opiskelijat kokoontuvat yhteen. Åbo Akademi on valkokangas, jolle heijastuu muistoja iloisista, mutkattomista ja huolettomista ajoista.

Tätä olemisen kulttuuria me haluamme vaalia ja siinä me haluamme elää – ja se ei ole meritokraattista. Se on sosiaalista, kulttuurista ja historiallista. Juuri tämä korkeakoulun olemuksen ulottuvuus on Åbo Akademin historian läpi kulkeva juonne, jossa ei ole kysymys vain yksittäisistä ihmisistä vaan instituutiosta, kulttuurisesta kohtaamisesta ja oman identiteetin vahvistamisesta.